

HAYDİ, BAŞLAYALIM!

Anlamını beğendiğiniz ya da söylemekten hoşlandığınız kelimeleri bir hazine sandığında saklayacak olsaydınız bu kelimeler neler olurdu? Söyleyiniz.

“Sözlük” kelimesi yerine yeni bir kelime bulmanız gerekseydi o kelime ne olurdu? Arkadaşlarınızla paylaşınız.

Yandaki bulmacayı Türkçenin köklü ve zengin yapısını yansıtan kelime/kelime gruplarından hareketle örnekteki gibi tamamlayınız.

	D	OĞA
	İ	STİKLAL
TÜRKÜ	L	ER
K	İ	LİM
U	M	UT
F	İ	KİR
Z		ENGİNLİK

Hazine sandığına koyacağım kelimeler: sevgi, dostluk, barış, umut, huzur.

“Sözlük” kelimesi yerine “Kelime Defteri” derdim.

Metni sessiz okurken geçen yıl öğrendiğiniz “tahmin etme stratejisini” uygulayınız. Ardından numaralandırılmış yerlerde durarak “1. ANLAYALIM” bölümündeki ilgili soruya yönelik tahminlerinizi ve tahminlerinizin gerekçelerini yazınız.

Hatırlayalım

“Tahmin etme stratejisi”, metnin ilerleyen bölümlerinde neler olacağını veya hangi bilgilerin verileceğini çeşitli ipuçlarını kullanarak tahmin etmeyi içerir.

BİR KELİME SEYYAHI

(Kaşgarlı Mahmut, Türk boylarını bir uçtan bir uca gezerek Türkçenin ilk sözlüğünü yazmıştır. *Dîvânü Lugâti't-Türk* adını verdiği eserde 7.500 kelime ve bu kelimelerin geçtiği atasözü, deyim gibi dilimizin zengin söz varlığından örnekler mevcuttur. Okuyacağınız kısım, Kaşgarlı Mahmut'un çocukluğundan bir kesiti anlatmaktadır.)

Mahmut meraklı bir çocuktur. Duyduğu, gördüğü her şeyin neden ve niçinlerini araştırmayı çok severdi. Sevmekten de öte; bu onun için bir tutkuydu. Bazen gecenin bir yarısı yatağından kalkıp, evdekileri uyandırmamaya dikkat ederek dedesi Muhammet Buğra Han'ın büyük kütüphanesine girer, aklına takılan soruların cevabını araştırırdı. Eğer cevap bulamadıysa o gece sabahı zor ederdi. Uyanır uyanmaz da sorabileceği kişilere sorar, cevabını öğrenmeden rahat edemezdi.

Mahmut, medreseden çıktıktan sonra arkadaşlarıyla tepük oynamaya gitmişti. Bir süre oynadıktan sonra aklına bir soru takıldı: Bu oyuna neden tepük denmiş olabilirdi? **1**

Top kendisine doğru geldiğinde arkadaşları ona bağıyorlardı:

— Haydi Mahmut vursana! Haydi vur, vur!

Mahmut önündeki topa bakıp duruyor fakat aklına takılan sorudan başka bir şey düşünemiyordu. Arkadaşları hiç kıpırdamadan duran Mahmut'un bu hâline anlam veremedi hatta bir tanesi dayanamayıp yanına gitti. Mahmut, arkadaşını fark etmemişti bile. Düşünüyordu. “Neden başka bir şey değil de tepük?” Yanına gelen arkadaş biraz kızgın:

— Ne diye durdun ki şimdi? Neden vurmuyorsun, diye sorunca Mahmut heyecanla,